

KAS ON VAJA?

Kirjanike ümarlaud

Lilli Luuk

Kas on üldse kirjandust vaja, olevat suur kirjanik küsinud. Selline kirjanik, kelle kohta ei ole kellelgi küsimust! Kellest keegi ei oskaks isegi sellistes küsimustes mõelda. Selline kirjanik, kelle loomingu kohta esitaks vaevalt et keegi kunagi sellist küsimust. Meile on teda ennast, tema loomingut nii vältimatult vaja ja tema ise pidi seda ka väga hästi teadma. Pidi ju? Tema, kes ütles, et „kirjaniku üks võimeid on kinni püüda see, mis kohe-kohe kaob, nagu näitleja mäng laval.”¹ Kas sellest teadmisest ja samast võimest siis ei juba piisagi vastuseks? Kuid tema pidi veel küsima. Kas see tähendab, et on midagi, mida kirjanduse lepitav jõud ei suuda? Kas tema tahtiski, et meie nüüd sellele vastust otsiksime või küsimusepüstituse hoopis kohe siinsamas ümber lükkaksime, meie, oma aja kirjanikud?

“Väike rahvas peab rohkem hoolt kandma loovate isikute eest, suurel rahval kirjanik peab läbi lööma [...] Väike rahvas peab mõtlema, kuidas on paras.” ütles Ene Mihkelson ühes intervjuus, rääkides oma elutööst.² Ühe kirjaniku elutööst. Kas täna on paras?

Kui meie, kirjanikud, küsime, kas meid ka kuuldakse? Ja kes peaks täna meile vastama? Sest 2024. aasta sügisel on nii, et ikka me peame küsima. Ka seda, miks see küsimus täna ikka veel nii valusalt kõlab?

Küsiivad kirjanikud Tiit Aleksejev, Sveta Grigorjeva, Maarja Kangro, Lilli Luuk ja Tõnis Vilu.

¹ Kirjandusele ja kunstile ei tohi midagi ette kirjutada. Küsitleja Jürgen Rooste. Vaba inimese tunne. Lk 185.

² Elutööst. Küsitleja Aivi Parijõgi. Vaba inimese tunne. Lk 231.